

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm Ll. Sacrosancta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

pterea quòd, vt supra dictum, suffragium eius, qui in possessione bonæ fidei est, de iure valere debeat. Itaque clara & indubitata est hæc Gregorij IX. decisio, quòd suffragia Capellanorum & Clericorum numerari non debeant; quia de possessione eorum in præcedentibus electionibus ipsis acquisita nihil ostensum; quòd minùs autem in vltima electione possessionem acquirerent, obstat protestatio, quia aliter admissi non sunt, nisi vt suffragia eorum non valeant, si de iure aut consuetudine præscripta valere debeant. Ad dicit verò Pontifex ex abundante; Posito etiam, (quòd tamen verum nõ erat, aut saltem de eo non constabat) illos in præcedentibus Episcoporum electionibus suffragia electionis dedisse, non tamen necessariò sequitur, eorum iam, siue in vltima electione suffragia, tanquam valida de iure, aut consuetudine præscripta admitti debere. Potuit enim fieri, vt in prioribus electionibus admissi fuissent, non tanquam ex debito, sed precariò, & ex gratia, sine acquisitione iuris, aut possessionis; poterat etiam fieri, vt, cum dubia & controuersa videretur possessio, admissi essent cum protestatione, de qua paulò antè hic dicto 3. Sed hæc dicuntur tantum ex hypothesi, atque vberioris doctrinæ causa; non quòd necessaria sint, ad defensionem decisionis Pontificiæ; cum clarè in ea expressum sit de electione Capellanorum & clericorum, quòd ea antecesserit, adeòque ex ea possessio aliqua acquisita videri possit, nihil fuisse probatum.

12. NOTANDVM. Si collatio, quæ post suffragiorum publicationem, ante electionis decretum fieri debet, omissa sit, electio irrita est, tanquam facta contra formam Concilij generalis; atque electores pro ea vice priuari possunt eligendi potestate. Videri possunt quæ dixi in c. quia propter 42. hoc tit. in quinto requisito.

CAPITVLVM LI.

Sacrofancta.

PARAPHRASIS.

Comes de Varenna patronus Monasterij S. Pancratij, pertinentis ad ecclesiam Clu-

naciensem, compositionem cum Abbate Cluniacensi, cum consensu Capituli eius, iuri contrariam, & ecclesiæ damnosam iniit, videl. vt defuncto Priore S. Pancratij, Abbas Cluniacensis duos ex ordine Cluniacensi, quos aptissimos iudicaret (excepto Priore Cluniacensi & Priore de Charitate) nominare debeat, ex quibus duobus optio relinquatur Comiti, vt vnum ad Monasterij eius Prioratum assumat. Hanc compositionem alius Abbas Cluniacensis, prioris successor, oppugnare volens, causam hanc Gregorio IX. Pontifici proposuit, qui ita pronunciauit; Cùm ius eligendi in ecclesia Collegiata non cadat in laicum, dictam compositionem exemplo perniciosam esse, & ecclesiasticæ libertati repugnantem: Ideòque vult, vt non obstante ea compositione, Prioratum S. Pancratij, sicut alios sibi subditos Prioratus, liberè ordinare, siue Priorem in eo instituere possit; patrono autem factam ordinationem denunciaret, vt, si vellet, honestum impartiat assensum.

SVMMARIVM.

1. Non valet pactum aut transactio, quæ ecclesiis damnosa, & libertati ecclesiastica contraria est.
2. Secundum hodiernæ ecclesiæ praxin permittendum non videtur, vt laicus, etiam patronus, tractatus electionis vnâ cum clericis intersit.
3. Institutio siue prouisio Prælati in monasterio alteri monasterio subiecto pertinet ad Abbatem monasterij superioris, si huius arbitrio sit communio fratrum, et ex vno monasterio in alterum transferantur.

NOTANDVM I. Non tantum ecclesia Cathedralis, & Prælati eius, vid. Episcopus, denominari solet à loco, siue ciuitate v. g. Ecclesia Augustana, Episcopus Augustanæ Ecclesiæ; non expresso nomine Sancti eiusdem ecclesiæ; sed etiam hoc ipsum fieri solet in alijs ecclesijs principalibus, Sedi Apostolicæ immediatè subiectis, quorum Præ-

lati quasi episcopalem iurisdictionem obtinent, prout hic apparet in textu, & notauit Abb. n. 1. Adde Glossam in c. quamuis 4. ver. non extendit, & quæ ibidem volente Deo dicam, de præb. in 6.

1 NOTANDVM II. Non valet pactum, aut transactio, quæ ecclesiis damnosa, & libertati ecclesiasticæ contraria est: Idque maximè procedit in casu huius c. quando ius eligendi, aut assumendi aliquem ad prælaturam committitur laico: Cùm tamen laicus eiusmodi iuris, quippe spiritualis, incapax sit, vt dixi in c. 1. & c. cum terra 13. hoc tit. & sumitur ex c. Massana 56. eod. vbi eadem ratione reprobatu consuetudo, qua laici electionis ius sibi vindicare præsumunt.

Obstare tamen videtur c. nobis 25. de iure patron. in quo quærebatur, vtrum patronus ad electionem Plebani esset cum clericis admittendus, an verò repellendus, tamen si de longa consuetudine allegauerit se interesse debere: Ad id respondit Clemens III. Papa: *In Conuentuali ecclesia non electioni Prælati faciendæ, sed iam facta honesti ius patroni postulatur assensus; nisi aliter de sua iurisdictione obtimeat, vt partes suas interponere debeat electioni tractanda.* Duæ sunt probabiles responsiones; Vna Glossæ ibidem, ver. nisi aliter, sermonem esse de patrono ecclesiastico, non laico. Altera Innoc. in c. quod sicut n. 2. hoc tit. Ioann. Andr. in cit. c. nobis num. 12. Licet consuetudine, aut pacto constitui non possit, vt laicus electioni se immisceat, tanquam ius eligendi, aut assumendi Prælaturam habens, vt dictum est in not. isto; posse tamen introduci, aut constitui, vt consilium laici patroni ante electionem requirendum sit; aut vt laicus vnà cum clericis tractatui de electione ritè instituenda interesse debeat; saltem defensionis causa, vt omnia tranquille & ordinatè peragantur. quod verbis suprâ ex c. illo nobis allegatis colligi videtur; ita tamen, vt ipsis clericis libera eligendi facultas non adimatur; idque confirmatur ex c. quia igitur 9. & seqq. d. 63. & videri potest Gratianus post c. cum longè 25. ead. d. 63.

2 At verò secundum hodiernæ ecclesiæ praxin, permittendum non videtur, vt laicus, et-

iam patronus tractatui electionis vnà cum clericis interfit. Quod si huiusmodi consuetudo olim tolerata fuerat, tamen postea correctam fuisse, dicere oportet cum Gl. hic, ver. In laicū, ver. sic enim corrigitur, & colligitur ex c. cū terra 14. hoc tit. c. quod sicut 28. eod.

Contra hanc tamen doctrinam videri potest scripsisse P. Lud. Molina tr. 2. de iust. disp. 75. n. 8. vbi ait; Electionem Prælati in ecclesiis Collegialibus non pertinere ad patronum, sed ad Capitulum; nisi patronus qui ecclesiam fundauit, aut dotauit, id in pactum deduxisset, fuissetq; illi concessum. Et postea exinde infert, ius eligendi seu nominandi Prælaturam in ecclesiis Collegialibus posse à patrono per temporis immemorialis decursum præscribi. Veruntamen P. Molina ibi electionis nomen latè & improprie accepit pro præsentatione: Quod vel inde colligitur, quia pro confirmatione sententiæ iuxta delegat. Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. de reform. quod expressè loquitur de iure præsentationis; Item Couarr. in reg. postellor. p. 2. §. 10. n. 3. qui rectè ibi docet, nulla consuetudine aut præscriptione posse patronum laicum ius eligendi Rectorem ad collegialem ecclesiam acquirere, secundum Gl. ab omnibus receptam in suprâ cit. c. nobis, cùm sit necessarium priuilegium Rom. Pontificis, vt hoc ius laicis possit competere. Postea subiungit: *Ius autem præsentandi Prælaturam ad ecclesiam collegiatam patronus laicus habere potest; si tempore constructionis ecclesiæ aut donationis id ius ex consensu Episcopi exceperit, secundum Cardin. in Clem. plures. §. vlt. de iure patron.* Ex quo deinde colligit, hoc ius præsentandi Prælatis in ecclesiis collegialibus, etiam Cathedralibus, per immemorialis temporis præscriptionem acquiri. Doctrina itaque Molinæ consentit cum his, quæ à Couarruua dicuntur, imò inde, mutatis aliquantulum terminis, accepta fuit. Cur autem ius electionis minùs in laicum cadere possit, quàm ius præsentationis, dixi in rubr. cit. Anton. in eod. c. quod sicut, num. 6. Verùm cùm id nullo iure expressum sit, existimarem, electionem rescindi posse contra rationes factam.

NOTANDVM III. Si Monasterium, siue Prioratus alteri Monasterio subiectum siue subordinatum sit, institutio siue prouisio Prælati in monasterio subiecto pertinet ad Abbatem monasterij superioris. Ita colligitur ex textu huius c. & notauit Gl. in casu c. 1. eod. tit. in 6. ubi ait, quod *plures abbatia habent Prioratum conuentuales sub se, quos conferunt Abbates iure suo, & non eligunt monachi illius Prioratum conuentualis*. Id uero arbitror intelligendum esse, si inter monasterium superius & inferius tanta sit communiō Fratrum, ut ex vno monasterio in alterum transferantur arbitrio Prælati superioris: Sin autem ea communiō non sit, sed inferius monasterium Conuentum separatum & proprium habeat, tunc, spectato communi iure, electio Prælati in Monasterio inferiore spectat ad Conuentum eiusdem Monasterij; confirmatio uero ad Prælatum superioris, cui subiectum est; at uero iure speciali sine consuetudine etiam tunc electio seu prouisio Prælati seu Prioris conuentualis ad superiorem Prælatum spectare potest: Ita habetur in c. cum dilectus 8. de consuet. Videri possunt quæ dicuntur in causa 18. q. 2. c. 1. & seqq.

CAPITVLVM LII,

Cum in veteri,

PARAPHRASIS.

Vacante ecclesia Bisuntina, Papa mandauit Capitulo, ut intra 40. dies post literarum suarum receptionem, idoneum Pastorem eligerent, cum consilio Abbatis S. Benigni, & Abbatis S. Moribundi, & Fr. Guilielmi Ordinis Prædicatorum: Alioquin hi tres Archiepiscopus ecclesie Bisuntinae prouiderent. Canonici, post hoc acceptum mandatum, diem electionis decreuerunt, & in sex Canonicos compromiserunt, quorum eligendi potestas durare deberet, usque ad assumptionem candelæ ipsis accensæ. Compromissarij habito tractatu de Archiepiscopi electione, conuenierunt in Abbatem S. Benigni; & super

hoc consilium duorum sociorum eius exquisierunt, quorum vnus respondit, post deliberationem inter ipsos habitam se responsuros: Cum autem responsum dare differrent, & candela deficeret, non expectato responso, elegerunt dictum Abbatem in Archiepiscopum Bisuntinum. Negotium istud ad Papam Gregor. IX. relatum fuit; sed ipse Archiepiscopo Viennensi, & Abbati de Firmitate delegauit, mandans eis; ut, si post habitam inquisitionem intelligant, quod Compromissarij in tractatu de electione dictorum virorum consilium requisuissent, electionem Abbatis S. Benigni, si persona idonea sit, confirmet. Sin autem in electionis tractatu consilium eorundem requisitum non fuisset, etsi forte postea fuerit requisitum, vel si responsum non fuisset expectatum; aut denique, si persona idonea non esset, electionem eius irritam iudicarent. Postea uero cum delegati inquisitionis suæ tenorem ad Pontificem misissent, respondit ipse, Cum compertum fuerit, quod Compromissarij non competente tempore consilium dictorum virorum requisierint circa personam Abbatis S. Benigni eligendam, & postquam requisitum fuit responsum, non nisi modico tempore expectarint; electionem de dicto Abbate, non ob vitium personæ, sed electionis, rescindant; cum alijs imputari; aut obesse non debeat, quod electores ad tam modicum tempus ardentis candelæ se astrinxerint.

SYMMARIVM.

1. *Iudex & mandatarius, qui iudicare, vel negotium exequi debet, audito aliorum sapientum consilio, non prohibentur causam vel negotium alteri delegare, sed delegatus sapientes etiam consulere debet, sicut delegans.*
2. *Compromissarijs compromittentes statueretempus possunt, intra quod illi eligere debent.*
3. *Si consilium requirendum sit ab aliquo, dandum est ei tempus, quod competenti deliberationi sufficiat.*